

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Jitky Zavřelové a soudců Petra Mikeše a Milana Podhrázkého v právní věci žalobce: **M. K.**, zastoupený Mgr. Ondřejem Janouškem, advokátem se sídlem U Tří lvů 296/8, České Budějovice, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 4. 9. 2019, čj. X, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 12. 7. 2021, čj. 54 Ad 15/2019-95,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a dosavadní průběh řízení

[1] Rozhodnutím z 13. 5. 2019, čj. X, žalovaná zamítla žádost žalobce o přiznání invalidního důchodu pro nesplnění podmínky potřebné doby pojištění v období rozhodném pro vznik nároku na invalidní důchod stanovené § 38 písm. a) ve spojení s § 40 odst. 1 a 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Podle posudku o invaliditě Okresní správy sociálního zabezpečení České Budějovice (dále „OSSZ“) z 15. 4. 2019 byl sice žalobce uznán invalidním v prvním stupni invalidity, neboť pokles pracovní schopnosti činil 35 %, avšak datum vzniku invalidity bylo stanoveno až na 30. 1. 2018. V rozhodném období, které se odvíjelo od tohoto data, však nezískal potřebnou dobu pojištění. Námitky žalobce žalovaná v záhlaví uvedeném rozhodnutím zamítla a potvrdila rozhodnutí OSSZ, neboť posudek žalované o invaliditě z 22. 8. 2019 vypracovaný pro účely námitkového řízení potvrdil datum vzniku invalidity k 30. 1. 2018.

[2] Toto rozhodnutí žalobce napadl žalobou, kterou Krajský soud v Českých Budějovicích zamítl rozsudkem z 27. 5. 2020, čj. 54 Ad 15/2019-34. Své závěry opřel o posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Českých Budějovicích (dále „posudková komise“) z 20. 4. 2020, který vyhodnotil jako úplný, objektivní a dostačující ke komplexnímu posouzení poklesu pracovní schopnosti žalobce, jakož i ke stanovení data vzniku invalidity.

[3] Žalobce napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností, kterou Nejvyšší správní soud shledal důvodnou a rozsudkem z 22. 12. 2020, čj. 8 Ads 90/2020-44, rozhodnutí krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Podle Nejvyššího správního soudu nebylo z posudků vypracovaných pro účely správního řízení, respektive z jejich hodnocení ze strany posudkové komise v posudku z 20. 4. 2020 vyhotoveného v řízení před krajským soudem, jednoznačně a přesvědčivě seznatelné, jaké příčiny vedly posudkové orgány ke stanovení data vzniku invalidity k 30. 1. 2018, tedy ke dni kardiologického vyšetření. Posudky pouze vycházejí z výsledků tohoto vyšetření, aniž se zabývají otázkou, zda mohla invalidita vznikat postupně.

[4] Nejvyšší správní soud proto zavázal krajský soud, aby v dalším řízení učinil kroky k odstranění vad posudku posudkové komise co do nepřesvědčivosti stanovení data vzniku žalobcovy invalidity. Předně tedy, aby si vyžádal zpracování doplňujícího posudku, v němž posudková komise odstraní uvedené nedostatky svého posudku. Při přetrvávajících pochybnostech o objektivitě a přesvědčivosti doplňujícího posudku lze opatřit srovnávací posudek od jiné posudkové komise a v krajním případě též zadat vypracování znaleckého posudku. Vzhledem k přidruženým neurologickým potížím (mozkovému aneurysmatu) žalobce by bylo vhodné, aby členem posudkové komise byl i neurolog.

II. Nový rozsudek krajského soudu

[5] Krajský soud v dalším řízení v záhlaví označeným rozsudkem žalobu opětovně zamítl. Vycházel z doplňujícího posudku posudkové komise (v Českých Budějovicích) z 18. 2. 2021 (dále „doplňující posudek“) a srovnávacího posudku vypracovaného Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí v Plzni (dále „posudková komise Plzeň“) ze dne 11. 6. 2021 (dále „srovnávací posudek“).

[6] Ohledně vad původního posudku z 20. 4. 2020, vytýkaných Nejvyšším správním soudem, vyšel krajský soud v novém rozsudku především ze závěrů posudkové komise, podle nichž z doby od února 2015 do ledna 2018 nebyl k dispozici žádný odborný nález, kardiologický ani neurologický či neurochirurgický, na jehož základě by u žalobce bylo možno konstatovat přítomnost trvalého kombinovaného zdravotního postižení odůvodňujícího invalidizaci. Posudková komise proto nemohla stanovit datum vzniku invalidity jinak, než učinila. A to ani na základě dynamiky vývoje a průběhu žalobcových srdečních potíží, neboť tyto potíže (jako rozhodující příčina jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu) od srdečního infarktu (IM) a s tím spojené operace (PCI ACD) v roce 2010 až do roku 2020 žádnou zásadní dynamiku vývoje neměly. Posudková komise rovněž opakovaně zmínila, že zařazení srdečních potíží žalobce do kapitoly IX, oddíl A, položky 1b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), bylo proklientské. Důvodem je skutečnost, že ani v této době nedošlo k významné změně zdravotního stavu stěžovatele, neboť stále ze tří tam uvedených kritérií splňoval pouze jedno (NYHA), jež je navíc subjektivní. Dále odkázal krajský soud na závěr posudkové komise, podle něž v roce 2015, kdy bylo u žalobce aneurysma zjištěno, šlo z hlediska dalšího řešení o otázku otevřenou, a proto neindikovalo použití vyšší taxace míry poklesu pracovní schopnosti. Vzhledem k tomu, že po roce 2015 není stran rizikovosti aneurysmatu ve zdravotní dokumentaci žalobce žádné odborné vyjádření, bylo proklientské rovněž navýšení procentní míry

pokračování

poklesu pracovní schopnosti žalobce v roce 2018 v důsledku přidruženého mozkového aneurysmatu.

[7] Srovnávací posudek posudkové komise Plzeň se s doplňujícím posudkem plně ztotožnil. Vzhledem k tomu, že podle krajského soudu oba nové posudky splnily požadavky úplnosti a přesvědčivosti a vypořádaly se se všemi rozhodnými skutečnostmi, čímž došlo k odstranění vad vytýkaných zrušujícím rozsudkem Nejvyššího správního soudu, nevyhověl žalobcově požadavku ustanovení znalce za účelem vypracování odborného znaleckého posudku.

III. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[8] Žalobce (dále „stěžovatel“) napadl (nový) rozsudek krajského soudu kasační stížností. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek opět zrušil a věc krajskému soudu vrátil k dalšímu řízení.

[9] Stěžovatel namítl, že se krajský soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu, neboť vycházel z posudků, jež neodstranily vady vytýkané ve zrušujícím rozsudku. Posudkové komise totiž doplňujícím ani srovnávacím posudkem nenapravily nepřesvědčivost původního posudku z 20. 4. 2020 a neodstranily pochybnosti o jeho objektivitě. Ačkoli stěžovatel posudkovým komisím předal další odborné podklady, tyto se nijak obsahově nepromítly do vypracovaných posudků. Podle stěžovatele se posudkové komise soustředily především na obhajobu dřívějšího závěru a vůbec se nezabývaly, či pouze formálně, zdůvodněním vzniku invalidity až ke dni lékařského vyšetření, možností postupného vzniku invalidity, dynamikou vývoje zdravotních postižení stěžovatele, nahodilostí data vyšetření ani vyloučením možnosti, že zdravotním postižením stěžovatel trpěl již před stanoveným datem. Stěžovatel považuje posudky rovněž za vnitřně rozporné, jelikož uvádějí, že nemají podklady pro změnu stanoviska, avšak zároveň, že podklady jsou dostatečné. Za paradoxní pak považuje závěr posudkové komise o vzniku invalidity k 30. 1. 2018, ačkoli posudek současně konstatuje, že ani v této době nedošlo k významné změně zdravotního stavu. Dále namítl, že posudkové komise nebyly ani v jednom případě řádně obsazeny neurologem, jak požadoval Nejvyšší správní soud. Vzhledem k přetrvávajícím vadám doplňujícího i srovnávacího posudku, měl krajský soud ustanovit znalce za účelem vypracování odborného znaleckého posudku. Skutečnost, že tak neučinil, podle stěžovatele představuje vadu řízení, pro niž nemůže nyní napadený rozsudek ve světle předešlého rozsudku Nejvyššího správního soudu obstát.

[10] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti stručně shrnula doplňující i srovnávací posudek, jakož i závěry, které z nich učinil krajský soud. S napadeným rozsudkem krajského soudu se plně ztotožnila, a proto navrhla zamítnutí kasační stížnosti.

IV. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[11] Ačkoli krajský soud ve věci rozhodoval znovu po zrušení jeho původního rozsudku Nejvyšším správním soudem, není tato kasační stížnost nepřípustná ve smyslu § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s., neboť stěžovatel výslovně jako důvod kasační stížnosti namítl, že se krajský soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu (srov. též rozsudek NSS z 13. 9. 2019, čj. 1 Ads 404/2018-28, body 18 a 19).

[12] Podle § 104a odst. 1 s. ř. s., s účinností od 1. 4. 2021, platí, že rozhodoval-li po 31. 3. 2021 před krajským soudem o věci specializovaný samosoudce, a kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud jako nepřijatelnou. Při rozhodování o přijatelnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud vychází z judikturně ustálených kritérií, která pramení ze závěrů usnesení NSS z 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. Tyto závěry jsou použitelné i po novele soudního řádu správního zákonem č. 77/2021 Sb. (srov. usnesení NSS z 5. 8. 2021, čj. 10 Azs 196/2021-30, bod 4).

[13] Stěžovatel výslovně neuvedl, v čem spatřuje důvody zakládající přijatelnost kasační stížnosti. V případě, že by se krajský soud skutečně neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu, šlo by o zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele, což by zakládalo přijatelnost kasační stížnosti. K tomu však v projednávaném případě nedošlo.

[14] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[15] Nejvyšší správní soud ve svém zrušujícím rozsudku závázal krajský soud k tomu, aby učinil kroky k odstranění vad posudku posudkové komise co do nepřesvědčivosti stanovení data vzniku stěžovatelovy invalidity (podrobněji viz bod [4] výše). Krajský soud se tím řídil a vyžádal si od posudkové komise zpracování doplňujícího posudku. S ohledem na to, že stěžovatel namítal neobjektivitu tohoto posudku, požádal krajský soud o vypracování srovnávacího posudku posudkovou komisí Plzeň. Vzhledem k tomu, že podle krajského soudu oba nové posudky splnily požadavky úplnosti a přesvědčivosti a vypořádaly se se všemi rozhodnými skutečnostmi, čímž došlo k odstranění vad vytýkaných zrušujícím rozsudkem Nejvyššího správního soudu, nevyhověl požadavku stěžovatele na ustanovení znalce za účelem vypracování odborného znaleckého posudku. Současně považoval za dostatečné splnění požadavku Nejvyššího správního soudu to, že posudková komise Plzeň své závěry ohledně neurologické diagnózy, která není onemocněním invalidizujícím, konzultovala s neurologem.

[16] Vzhledem k tomu, že v soudním řízení ve věcech dávek invalidního důchodu je pro krajský soud rozhodujícím důkazem posudek posudkové komise, bylo předně třeba, aby doplňující, resp. srovnávací, posudek odstranil vady, jež Nejvyšší správní soud vytknul původnímu posudku z 20. 4. 2020.

[17] Podle Nejvyššího správního soudu tomu posudkové komise dostály, přičemž krajský soud jejich závěry reflektoval v nyní napadeném rozsudku. Posudková komise se vyjádřila k dynamice vývoje a průběhu žalobcových srdečních potíží (jako rozhodující příčiny jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu), tedy možnosti postupného vzniku invalidity tak, že od srdečního infarktu (IM) a s tím spojené operace (PCI ACD) v roce 2010 až do roku 2020 žádnou zásadní dynamiku vývoje neměly. Současně uvedla, že od února 2015 do ledna 2018 pro jiný závěr nebyl k dispozici žádný odborný kardiologický nález. Posudková komise tak měla dostatečné podklady pro stanovení data vzniku invalidity až od 30. 1. 2018, a naopak neměla žádné podklady pro stanovení data dřívějšího. Takový závěr není vnitřně rozporný, jak namítl stěžovatel. Posudková komise rovněž opakovaně zmínila, že samotné zařazení srdečních potíží stěžovatele do kapitoly IX (postižení srdce a oběhové soustavy), oddíl A (postižení srdeční), položky 1b (chronické

pokračování

srdeční selhání s lehkým poklesem výkonnosti) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, k 30. 1. 2018 bylo proklientské. Důvodem je skutečnost, že ani v této době nedošlo k významné změně zdravotního stavu stěžovatele, neboť stále ze tří tam uvedených kritérií splňoval pouze jedno (NYHA), jež je navíc subjektivní. K mozkovému aneurysmatu jako přidruženým zdravotním potížím stěžovatele posudková komise uvedla, že v roce 2015, kdy u něj bylo aneurysma zjištěno, šlo z hlediska dalšího řešení o otázku otevřenou, a proto neindikovalo použití vyšší taxace míry poklesu pracovní schopnosti. Vzhledem k tomu, že po roce 2015 není stran rizikovitosti aneurysmatu ve zdravotní dokumentaci žalobce žádné odborné vyjádření, označila navýšení procentní míry poklesu pracovní schopnosti žalobce v lednu 2018 právě v důsledku přidruženého mozkového aneurysmatu rovněž za proklientské. Posudková komise Plzeň se ve svém srovnávacím posudku s doplňujícím posudkem plně ztotožnila, přičemž své závěry ohledně neurologické diagnózy, která není onemocněním invalidizujícím, konzultovala s neurologem.

[18] Podle Nejvyššího správního soudu doplňující posudek v kombinaci s posudkem srovnávacím splňuje požadavky úplnosti a přesvědčivosti a vypořádal se se všemi rozhodnými skutečnostmi, čímž došlo k odstranění (nápravě) vad vytýkaných původnímu posudku z 20. 4. 2020 zrušujícím rozsudkem Nejvyššího správního soudu. Posudková komise totiž, i s přihlédnutím k možnosti dynamiky vývoje stěžovatelových potíží, přesvědčivě zdůvodnila svůj závěr o nemožnosti postupného vzniku invalidity. Stejně tak přesvědčivě odůvodnila závěr, že nebylo možné dříve zohlednit přítomnost mozkového aneurysmatu bez možnosti endovaskulárního ošetření pro navýšení procentní míry poklesu pracovní schopnosti stěžovatele. Nejvyšší správní soud za vadu nepovažuje ani to, že členem posudkových komisí nebyl neurolog. Vzhledem k tomu, že neurologické potíže nejsou rozhodující příčinou stěžovatelova dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, je dostatečné, že posudková Komise Plzeň své závěry s neurologem konzultovala. Ostatně, Nejvyšší správní soud ve zrušujícím rozsudku nevyslovil striktní požadavek na to, aby byl neurolog členem posudkové komise, pouze uvedl, že by to bylo vhodné. Jelikož jsou oba posudky úplné a přesvědčivé, nebyl krajský soud povinen ustanovit znalce za účelem vypracování odborného znaleckého posudku.

[19] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že posudkové komise, potažmo krajský soud se řídily závazným právním názorem vysloveným ve zrušujícím rozsudku čj. 8 Ads 90/2020-44, a nedopustily se tedy zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

[20] Zbylé stěžovatelovy námitky se týkají otázky zjišťování skutkového stavu. Patří mezi ně i námitky týkající se nezohlednění lékařských zpráv, sestupného zdravotního stavu stěžovatele či výhrady proti neustanovení znalce. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že OSSZ a žalovaná vypracovaly dva posudky pro účely správního řízení a posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí další tři posudky pro účely soudního řízení, přičemž všechny nakonec dospěly ke stejnému závěru o datu vzniku invalidity stěžovatele.

[21] Je třeba připomenout, že je to především krajský soud, který je oproti Nejvyššímu správnímu soudu povolán zhodnotit napadené správní rozhodnutí v tzv. plné jurisdikci, včetně otázek skutkových, o nichž si sám učiní úsudek. Zásah ze strany Nejvyššího správního soudu je v tomto ohledu výjimečný a omezuje se zpravidla na vady řízení a dokazování ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (rozsudky NSS z 1. 3. 2017, čj.

6 As 256/2016-79, bod 21, či z 13. 5. 2020, čj. 6 Afs 7/2020-52, bod 23). Nejvyšší správní soud má tedy v řízení o kasační stížnosti zasahovat do hodnocení skutkových otázek, které provedl krajský soud, pouze tehdy, bylo-li řízení před krajským soudem zatíženo vadou.

[22] Krajský soud dospěl k závěru, že důkazy (posudky), které shromáždil pro účely svého rozhodnutí, neodůvodňují stanovení dřívějšího data vzniku invalidity stěžovatele. Krajský soud tyto důkazy zhodnotil a dostatečně se k nim vyjádřil. Krajský soud shledal, že posudkové komise napravily vady původního posudku z 20. 4. 2020, pro něž Nejvyšší správní soud zrušil předchozí rozsudek krajského soudu v této věci, neboť dospěl k závěru, že nově vypracované posudky jsou úplné a přesvědčivé (bod 33 napadeného rozsudku). Plyne z nich závěr, že nebylo prokázáno, že by stěžovatel před 30. 1. 2018 trpěl zdravotním postižením způsobujícím pokles pracovní schopnosti (nejméně) o 35 %. Proto krajský soud nevyhověl žalobcově požadavku na ustanovení znalce. Tyto závěry krajského soudu odpovídají ustálené rozhodovací praxi a Nejvyšší správní soud k němu nemá výhrady, které by odůvodnily, aby se věci sám meritorně zabýval.

V. Závěr a náklady řízení

[23] Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, proto ji v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[24] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu NSS z 25. 3. 2021, čj. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, část III. 4., a usnesení NSS z 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021-28, bod 18). Stěžovatel neměl v řízení úspěch, a právo na náhradu nákladů řízení proto nemá. Žalované, která měla ve věci úspěch, nevznikly v řízení náklady přesahující rámec nákladů její běžné úřední činnosti, proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 31. srpna 2022

Jitka Zavřelová
předsedkyně senátu